

ערב סיום- מערך בתמצווה לימוד אמהות ובנות

אחרי תקופה ארוכה מאוד, שפעלנו, למדנו, הבנו, הגיע זמן ללמוד קצת תכלס.

מה זה אומר המעבר הזה? מה זה דורש ממני?

החיוב במצוות-

מה נשתנה? שאלה דנה. מה נשתנה בין היום בו מלאו לי 12 שנים, לאתמול, טרם היותי בת מצווה? והיא הוסיפה ותמחה: ועד היום לא קיימתי מצוות? שמרתי שבת והתפללתי, בירכתי ברכות, כיבדתי הורים, אכלתי מצות בפסח ושמעתי שופר בראש השנה בקיצור קיימתי מצוות גם לפני. **מה ההבדל?**

הרמב"ם אומר-

"הבת מיום לידתה עד שתהיה בת שתיים עשרה שנה גמורות היא הנקראת קטנה... מבת שתיים עשרה שנה ויום אחד ומעלה נקראת נערה" (רמב"ם הלכות אישות פרק ב' הלכה א')

"בת שתיים עשרה שנה ויום אחד, ובן שלוש עשרה שנה ויום אחד, הרי הן כגדולים לכל המצוות." (רמב"ם הלכות שביתת-עשור פרק ב' הלכה י"א)

ועדיין מה השינוי הכ"כ קריטי שסביבו כל דבר הזה?

או זוכרות את דנה? שאמרה שגם לפני שמלאו לה בת מצווה קיימה מצוות? נכון דנה, קיימת מצוות גם לפני. הורייך ומוריך לימדו אותך לברך ולהתפלל, לשמור שבת ולתת צדקה. הם חינכו והרגילו אותך בקיום של מצוות, כדי שתהיי רגילה בהן. הם חינכו אותך למצוות לפני שהתחייבת בהן. ואת שואלת מה נשתנה? נשתנה הרבה מאוד.

מהיום הינך בת מצווה, בת החייבת במצוות. עד היום קיימת מצוות שלא היית מחוייבת להן. אבל מהיום הינך חייבת לעשות את האמור בתורה. מהיום את "מצווה ועושה".

אבל למה רק אני עכשיו? מה עם כל הבנים בשבט?? למה אני צריכה להתחייב לזה שנה לפניהם??

אז, מדוע בת מצווה בגיל שתיים עשרה? כיוון שהיא מקדימה את הנער בהתפתחותה. כפי שנאמר בגמרא: "לפי שהאשה ממהרת להחכים מהאיש".

שנאמר: "ויבן ה' אלוקים את הצלע", שנתן הקב"ה בינה יתרה באישה יותר מבאיש (וכמובן בגלל זה האישה תמיד צודקת): (ויבן-מלשון "בינה"), דהיינו, שהוקדמה בינה בבית, ובגרותה קודמת בשנה אחת לבגרותו של הבן.

בדורות הקודמים לא נהגו לחגוג חגיגת בת המצווה לבנות, מפני שכאשר הגיעה הנערה לגיל שתיים עשרה, היא הייתה בחזקת בוגרת והחלו לעסוק בענייני שידוכין ואירוסין ונערכו הכנות לקראת חתונתה. ההכנות לנישואין תפסו את מקום טקס הבת מצווה.

אבל לא רק בזה אנחנו שונות מהבנים, אנחנו גם לא מחוייבות באותן מצוות. אני זוכרת את אבא אומר פעם משהו.. מצוות שהזמן משהו... מה הקטע של זה?

בספר שמות י"ט, ג כתוב:

"כה תאמר לבית יעקב"-אלו הנשים

" ותגיד לבני ישראל"- אלו האנשים

למה נשים קודם? שהן מזדרזות במצוות

בכל התורה כולה האישה שווה לאיש אף שלרוב נאמרו ציוויי התורה בלשון זכר (פרט למצוות ודינים מסוימים

שהאישה פטורה מהם או חייבת באופן חלקי).

אישה פטורה מכל המצוות שנצטוונו לקיימן בזמן מסוים כגון:

שופר, סוכה, לולב מצוות אלו נקראות: **מצוות עשה שהזמן גרמן.**

יוצאים מן הכלל:

א) שלוש מצוות עשה שלמרות שהזמן גרמן נשים חייבות בהן והם: מצה, שמחת יו"ט מצוות הקהל.

ב) כל המצוות הקשורות לשבת ויום טוב.

ג) הנשים פטורות רק ממצוות המתקיימת בגופן, אך במה שמצוותו לקיים באחים (כגון: ברית מילה) אף שהזמן

גרמן חייבות.

"מצוות עשה דרבנן שהזמן גרמן"

כל שתיקנו חכמים כעין דאורייתא תקנו ולכן אף במצוות דרבנן שהזמן גרמן נשים פטורות. פרט למצוות שניתקנו

ע"י חכמים כזכר לנס, בהן הנשים חייבות משום שאף הם היו באותו נס והם:

*שתיית 4 כוסות בליל הסדר

*אכילת מרור

*נר חנוכה

*קריאת מגילת אסתר בפורים

סיבת הפטור של הנשים ממצוות אלו:

היות והאישה מופקדת על גידולם וחינוכם של ילדיה, ועיסוקה בדרך קבע בניהול הבית פטורה מכל מצווה שזמן

מסוים לקיומה שמא לא תעמוד בחיוביה התמידיים.

קיום מצוות שפטורות מהן:

להלכה רשאית אישה לקיים המצווה שפטורה ממנה. לעניין הברכה בת אשכנז מברכת, בנות ספרד נוהגות לא

לברך.

בסדר אבל זה מתאון כי לנו יש גם הדלקת נר והפרשת חלה. אבל האמת שאף פעם לא הבנתי מה הקונספט והרעיון של זה...

או זה מתחלק ל2, נתייחס קודם להדלקת נר. *נאמר בילקוט שמעוני: השבת נרותיה הם כבודה

מצוות הדלקת הנר כדי שיהיה שלום בבית שאם יש אור יש שלום בבית ואילו כששרוי בחושך הולך ונתקל בדברים וגורם

הדבר למחלוקת ואפילו בשאר ימות השבוע שנואה המחלוקת ובייחוד בשבת שישי חובה לחיות בשלום ובאהבה.

זוהי מצווה וזכות ענית להדליק נר של שבת. ומי שלא יכולה להתאפק עד שתתחתן ורוצה כבר עכשיו להדליק נר אחד לפני

שבת זה מצווה עניקית):

ועכשיו הפרשת חלה, תכף נוכה לעשות הפרשת חלה אבל קודם נבין מה זה בכלל הדבר הוה??

בספר במדבר כתוב "וידבר יהוה, אל-משה לאמר. דבר אל-בני ישראל, ואמרתם אליהם: **בבאכם, אל-הארץ, אשר אני מביא**

אתכם, שמה. ויהי, באכלכם מלחם הארץ--תרימו תרומה, ליהוה. ראשית, ערסתכם--חלה, תרימו תרומה: פתרומת גרן, פן

תרימו אתה. מראשית, ערסתיכם, תתנו ליהוה, תרומה--לדורתיכם."

בזמן שבית המקדש קיים, חלק קטן מהבצק היה ניתן לכהנים, אותם אנשים שהקדישו את חייהם לעבודת הבורא. גם כיום,

כשבית המקדש חרב, ממשיכים להפריש את החלה. בנוסף למסרתה של החלה כמתנה עבור הכהן, טמון בה רעיון נפלא: כל מה

שיש לנו הוא מתנה מאת האלוקים. כשאנו מכינים בצק ללחם, אנו מפרשים חלק קטן לאלוקים כהכרה במתנות שהוא מעניק

לנו בחסדו.

התורה קוראת לחלה במילים "ראשית עריסותיכם", כלומר שיש להפריש את החלק הטוב ביותר שבעיסה. כך גם כחיי היומיום,

למרות שבכמות מזכר בזמן קצר למדי, עלינו להקדיש את החלק הטוב ביותר את הרגעים בהם אנו מתעוררים בבוקר לבורא

העולם.